

O familie deportată, dată uitării: cazul familiei Popescu, s. Coșcalia, raionul Căușeni

Anatol PETRENCU

Conform informației cuprinse în „Cartea Memoriei” (1999, p. 367-368), în 1941, din satul Coșcalia, r-nul Căușeni, a fost deportat Simion S. Țapiș (n. 1888), fost primar, membru al Partidului Național-Creștin, și întreaga lui familie – fiicele Elena, Nadejda, Anastasia, Vera și fiul Trofim.

Studiile din Arhiva Națională a Republicii Moldova (fond R-3401, inv. 1, dosar 6171) au scos la iveală încă un caz de reprimare politică în această localitate. Este vorba de Trofim Popescu și membrii familiei lui. Dosarul lui Trofim Popescu demonstrează mecanismul aplicat de sovietici în distrugerea unei familii de oameni gospodari din acea localitate.

Examinarea cazului începe cu interogarea primului consătean, cu numele de familie identic – Popescu, dar prenumele Dionisie. Acest sătean a completat o anchetă, în care a scris că este născut în Coșcalia, este moldovean, fără de partid, are 3 clase, în 1936 a făcut serviciul militar în Armata română, are 3 ha de pământ, este căsătorit. Pe data de 5 februarie 1941 Dionisie Popescu este interogat în calitate de „martor” și declară că îl cunoaște pe Trofim Popescu, care este „chiabur”, a folosit muncă năimită, a fost membru al Partidului Liberal. Trofim Popescu, a continuat Dionisie Popescu, a avut 23 ha de pământ, 4 cai, o vacă, 20 de oi etc.

Pe data de 7 iunie 1941 a fost interogat al doilea „martor” – Ion Negură (în procesul verbal apare ca Negura Ivan Gheorghievici, adică rusificat). Ion Negură afirmă cu tărie că îl cunoaște bine pe Trofim Popescu, care este „chiabur” (enumeră averea acestuia), care a recurs la munca angajaților, 5-6 persoane; a fost ales primar al satului Coșcalia în 1938, apoi în 1939. În plus, T. Popescu, din mărturisirile lui I. Negură, „proslăvea” România mare, afirmând că „orânduirea română este cea mai bună, că fiecare țăran are proprietatea sa, obținută cinstit”, pe când în URSS „țăranii nu au gospodărie proprie, lucrează fără niciun scop”. Aceste adevăruri au fost catalogate că propagandă antisovietică. În dosar este și *Nota informativă* a consiliului sătesc, în care a fost confirmată averea „chiaburului” T. Popescu și expusă

lista membrilor familiei lui: soția Axenia, ficele Iuliana, Ana, Maria și fiul Gheorghe.

În baza informațiilor de mai sus, pe data de 19 iunie 1941 a fost emis ordinul de arestare. În noaptea de 12 spre 13 iunie Trofim Popescu cu membrii familiei a fost forțat să urce în tren; peste Nistru a fost despărțit de familia sa, pentru ca, alături de alți basarabeni, să fie trimis în lagărul morții Ivdel (regiunea Sverdlovsk). În dosar este cusut *Actul de deces*: la 20 noiembrie 1941 Trofim Popescu a murit. Ținând cont de decesul lui T. Popescu, pe data de 6 martie 1942, anchetatorul penal (indescifrabil) a decis să înceteze urmărirea penală, intentată „chiaburului” T. Popescu. Statul sovietic a mai distrus „o celulă” a societății.